

Grlica, III (1933-1934)

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1933**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:232562>

Rights / Prava: [In copyright/Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-26**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

GRЛИCA

REVIJALNA ZBIRKA OMLADINSKE MUZIKE

III svezak

ZAŠTIĆENO

SADRŽAJ:

IV. MATETIĆ-RONJGOV:	Narekovane.
P. KRSTIĆ:	Let, let, tičice male.
K. MANOJLOVIĆ:	Nanina pesma.
MIH. LOGAR:	Lutke računaju.
E. ADAMIČ:	Koroška pisma.
IV. GRBEC:	Narodne (Zima, Vse mine, V kresu, Prošel je pisani vuzem).
ZL. GRGOŠEVIĆ:	Tri narodne.
K. MANOJLOVIĆ:	Djeca u oči praznika.
P. KRSTIĆ:	Svadbarske pesme iz Srbije.

Omladinski zborovi a cappella i s pratnjom klavira.

KNJIŽEVNI PRILOG:

Ant. Dobronić: Pučkoj školi pučka popijevka. — Iv. Grbec: Naše skladbe. — Odgovor na anketu (H. Družović). — Vijestnik omlad. zborova. — Iv. Matetić-Ronjgov: Čaće moj. — Biografije (Marinković, Dobronić). — Vijesti uredništva.

Z A G R E B 1 9 3 3 - 1 9 3 4

UREĐUJE I IZDAJE: SREĆKO KUMAR

Izlazi u 10 svezaka. Godišnja pretplata 180.— Din; polugodišnje 100.— Din; pojedini svezak 25.— Din.

JUGOSLAVENSKI OMLADINSKI FOLKLOR

Kod komponiranja omladinskih pjesama i igara kompozitori su više puta u velikoj neprilici, jer ne nalaze dosta zgodnih dječjih tekstova.

U narodu ima još mnogo starih, napola zaboravljenih, nikada još napisanih pjesama i igara (riječi i napjeva) koje bi se dale izvrsno upotrijebiti u originalu ili u preradjenom obliku.

Pozivamo stoga sve naše dosadašnje i nove saradnike da nam svaku takvu riječku i malo znanu pjesmu zabilježe i pošalju. Priopćimo ih s navodom podrijetla stalno pod naslovom:

«Jugoslavenski omladinski folklor».

VJESNIK OMLADINSKIH ZBOROVA

OMLADINSKI ZBOROVI!

ZBOROVODJE!

Željeli bismo od Vas vijesti o postanku zbora, o njegovom razvoju, nastupu, programu, nakanama, željama i Vašim težnjama, da te vijesti uvrstimo u ovoj reviji, koja je i Vaše glasilo!

Popravite pogreške:

Na 53 stranici III redak u donjem glasu neka bude četvrta nota eis (ne: eisis).

Na 55 stranici predzadnji redak (3 takt) neka imade zadnji g samo crtlu prema gore (ne prema dolje).

Na 57 stranici III redak (2—3 takt) neka se preloži riječ «v Ljubljani» tako da dođe ispod note g zlog v Lju-, ispod note a zlog blja-, ispod note d - ni.

Na 58 stranici neka dobi zadnja nota (u 1 taktu) gore još crtlu prema gore.

Na 58 stranici VIII redak (2 takt) zadnja nota neka bude osminka.

Na 68 stranici III redak (2 takt) neka pjeva srednji glas na note f f e d rjeći f r-ce drži.

Na 70 stranici (3 takt) neka bude u srednjem glasu a-g vezan (manjka luk), ovaj g neka imade osminsku crtlu samo prema dolje.

Na 71 stranici IV redak (zadnji takt) manjka rječ ramne.

Na 71 stranici VI redak (zadnji takt) manjka u trećem glasu četvrtinska nota e.

1933-1934

„GRЛИCA“
KNJIŽEVNI PRILOG

III SVEZAK

Ant. Dobronić: Pučkoj školi pučka popijevka. — Iv. Grbec: Naše skladbe. — Odgovor na anketu (H. Družović). — Vijestnik omlad. zborova. — Iv. Matetić-Ronjgov: Čaće moj. — Biografije (Marinković, Dobronić). — Vijesti uredništva.

Uređuje i izdaje: Srećko Kumar, Zagreb, Račkoga ul. 6|IV.

Pučkoj školi pučka popijevka.

U metodici niječnog predmeta osnovnih škola ne vlada takova di-zorientacija kao u metodici pjevačke nastave. Fakat je naime, da dosad metodika nije načistu ponajprije sa samim zadatakom pjevanja u osnovnim školama. Još veća zbrka vlada u pogledu principa po kojima bi valjalo provoditi cvu osnovnu nastavu. Jednako nije jasno kojom gradom da se prečiniče svrha pjevačke nastave u osnovnim školama.

Ne treba ni isticati da rješenje navedenih pedagoških problema ovisi o stanovištu u csnovnom pitanju, da li je naime pjevanje u osnovnim školama s ebi i svrhom, ili je samo sredstvo i pomagalcem u općenitom odgajanju. U prvom slučaju jasno je, da će pjevačka nastava morati da kroči ponajprije stazom i n d u c i j e, t. j. da se na osnovu primjera i pjesama mladež upozna ponajprije s elementima notnog sistema (muzičkom semiografijom), a potom da deduktivnom metodom znanje stečeno u muzičkoj semiografiji iskoristi u svrhu što lakšeg i što bržeg učenja pojedinih melodija. Naprotiv, uzme li se pjevačka nastava samo kao jedno od tolikih sredstava dječjeg odgoja i nastave, bit će dovoljno da se pri toj nastavi poslužimo principom t r a d i c i j e, naime jednostavnim materijalnim podavanjem — recimo pretpjevanjem — pojedinih popjevaka.

U oba gore navedena slučaja, bilo da se pjevačka nastava podaje na osnovi noćnog sistema ili posredstvom pukog didaktičkog materijalizma, pretpjevanjem, nameće se da se djeci osnovnih škola poda svjesna građa, stanovita količina popjevaka.

I sada se po sebi nameće pitanje pedagoških principa po kojima treba da se odabire pjevačka građa za osnovne škole, a zatim k o j a i k a k v a pjevačka građa ponajbolje odgovara psihičkim dispozicijama djece osnovnih škola i fiziološkom kapacitetu dječjeg grla uopće. Jasno je, da se ispravan odgovor na ova pitanja može da izvede samo iz općenitog razvoja muzike primjenjenog duševnim i fizičkim odlikama djece između šeste godine do mutacije.

Poznato je, da je duševni nivo svakog pojedinog djeteta iz dobe kroz koju je obavezano da pohađa osnovnu školu ravan stadiju n e k u l t u r n o g o d r a s l o g i n d i v i d u a. Osim toga je poznato da svako pojedino dijete sa stanovišta individualnog nije dovoljno razvijeno, i da je po svajim duševnim sklonostima ponajbljiče kolektivnoj psihi odraslih kulturno primarnih individua.

KNJIŽNICA
MUZIČKE AKADEMIJE U ZAGREBU

Broj: 811

Sve ovo upućuje, da ma i ponajbolja melodija, koju može da stvori pojedini kompozitor-umjetnik, baš zato, jer je ona plod pojedine jasno određene individualnosti i prema tomu sadržajno naskroz subjektivna, ne može da je u skladu sa psihičkim kapacitetom djece, jer ova uopće po svojoj prirodi mogu da istinski prime i pročute samo objektivne i kolektivne muzičke produkte, odnosno ne subjektivne i individualne. Ovo po sebi vodi do zaključka, da se samo čisto pučka melodija, naime ona melodija koja niče iz puka i koja kao umjetnički produkt kolektivnosti prkositi prostoru i vremenu, idealno može da pokriva i slaže sa muzičko-aperceptivnim mogućnostima djece u osnovnim školama.

Pored navedenih psiholoških, isključivo fiziološki razlozi su u prilog u pučkoj melodiji kao građi pjevacke nastave u osnovnim školama. Poznato je naime, da je ogromni napredak instrumentalne muzičke tvorbe već davno kompozitore umjetnike natjerao na pretežno instrumentalno poimanje muzičke tvorbe učepće.

Ovako zamišljene melodije, nesamo što se tiče amplitude, već i u pogledu same tehničke mogućnosti izvađanja, redovito nadilaze ono što prirodno — dakle neškolovano — čovječe grlo može lako da reproducira. Ovo naročito vrijedi za dječja grla, koja opsegom i pjevačkom gipkošću znatno zaostaju za grлом odraslih prirodnih, a pogotovo školovanih pjevača. A fakat je, da pučka melodija niče isključivo kroz pjev neškolovanih odraslih pjevača, i da je u svom muzičkom konceptu isključivo i upravo primarno vokalna. Staviše, ona se u svom opsegu, amplitudi, baš jer je plod neškolovanih pjevača, kreće u onim granicama, u kojima je dječja grla postavila sama priroda. Sve ovo vodi do zaključka, da se pučka melodija bolje od umjetne i u samom svom muzičkom konceptu podudara sa fiziološko-reprodukтивnim mogućnostima djece u osnovnim školama. Zato stalnim i isključivim upotrebljavanjem pučkih melodija u osnovnim školama izbjegava se mogućnost da se nježno dječje grlo pjevačko-fiziološki prerano istreći, ispjeva, a time i za obični govor ohrapavi.

I čisto nacionalni obziri ištu da se u našim osnovnim školama, a naročito varoškim i gradskim, osobita pažnja posveti pučkoj melodiji kao isključivoj građi pri nastavi u pjevanju u osnovnim školama. Poznato je naime da se život u našim varošima i gradovima, uslijed prodiranja stranih kultura sve većma odaljuje od epskog stadija naše kulture, da se postepeno rasno i kulturno nesvjesno odnarođuje i poprima internacionalno-amorfno obilježje. Ovo postepeno naše odaljivanje od naše iskinske i istinski nacionalne kulture naročito se zapaža u području našeg varoškog i gradskog muzičkog života do stepena, da je jedan seljak iz Brštenika u Dalmaciji svojedobno poznatom melografu Ljudevitu Kubu otvoreno primijetio: »U gradu se kanta, a u selu pjeva...«. Neosporno je, da se samo posredstvom čiste pučke popijevke varošku i gradsku djecu može da odvrati od definitivnog asimiliranja stranim muzičkim kulturama, a prema tomu i od našeg postepenog ali sigurnog muzičkog odnarođivanja, a s druge da navrati našem rasnom muzičkom izričaju. A neosporno je, da bez odgoja našeg građanstva, naše inteligence, naše muzičke publike na isključivo našoj rasnoj muzičkoj

osnovi, sav umjetnički muzičko-nacionalni stvaralački rad naših kompozitora sliči zgradili sazdanju na pjesku da čistoj kuli u zraku.

Jasno je međutim, da i u samoj pučkoj muzici mnogo melodija bez istinske estetske vrijednosti. A neosporno je, da su neki elementi varoške muzike nerijetko razvodnili primarni i čisto naš rasni muzički izričaji mnogim melodijama koje su u tolikim našim zbirkama označene kao pučke. Zato je neosporno, da lučenje čistog zlata od sušte pljeve u ovom području pretpostavlja duboko poznavanje istinskih odličja naše pučke muzike. Fakat je, da priprava koju učiteljski kandidati u ovom pogledu primaju u našim učiteljskim školama nije u vijek dovoljna.

Sve ovo vodi zaključku, da muzičku naobrazbu naših kandidata u učiteljskim školama treba s temelja reformirati, a posredstvom ovih u našim osnovnim školama uopće treba pjevačku nastavu osoviti na naše čisto nacionalne temelje kroz naš rasni muzički izričaj, kroz čisto našu pučku melodiju.

Antun Dobronić

Naše skladbe

Napomene za razumijevanje i savjeti za izvođenje.

Treći svezak je zapravo novembarski svezak. Uvelo lišće pada i budi u nama misao i osjećanje na drage pokojnike. Crni misnički plašt je nekako osnovna nota novembarskoga raspoloženja... Upravo zato je postavljena na čelo toga sveska skladba koja na neobično iskren način stilizira plač istarske sirote za ocem. Skladatelj je to napisao poslije velike nesreće u Hrastniku, gdje je dne 29. XI. 1932. postradalo u rudniku šest radnika — sve samih otaca porodice. Pokopani na Dolu, u skupnom grobu, imadu na spomeniku sv. Barbaru, zaštitnicu rudara. Skladba je posvećena «Trboveljskom slavčku» da je zapjeva na grobu unesrećenih.

Narèkovane (ili naricanje) je po многim krajevima raširen običaj da jedan od obitelji ili od rodbine, ili naročito za to najmljena žena, plače za mrtvaczem i nabraja njegove lijepe osebine u životu. Ovdje se sirota razgovara s ocem i tuži.... Kako se u toj iskrenosti i u tom duboko pročućenom govoru i spjevu otvaraju za našu pravu poeziju još sve drukčiji horizonti, (bila su, naime, vremena kada su omalovažavali proizvode sačuvane u narodnim običajima i držali velikim i vrijednim samo ono što smo od drugih naroda preuzeli ili kopirali), bilo bi zanimljivo, kad bi naši saradnici i preplatnici upozorili gdje se još sačuvao taj običaj i u kakvom obliku. Doći će, naime, dan kad će trebati opet obnoviti veliku okciju za sabiranje i zapisivanje narodnog blaga, na sličan način kako je pod prijašnjom vladavinom na pobudu «Universal Edition» organiziralo samo Min. sabiranje narodnih pjesama po svima pokrajinama, pa su kao plod te akcije nastale velike zbirke narodnih pjesama. Ipak ne treba odlagati to sabiranje, jer kako se narod polagano priučava njemu dotada nepoznatoj »školskoj kulturi», tako počinje u dobroj vjeri — da je ta jedino spasonosna — također napuštati najljepše poteze svoje primitivne kulture, a doseže

katkada samo to što smo školom dosegli većim dijelom svi: glava je svaki put punija, a srce praznije.... Zato se na vrhu sve znanosti okrećemo natrag i vraćamo k prirodi, primitivnoj kulturi srca, narodu, njegovoj pjesmi, njegovu blagu uopće i znamo ljubiti i još više cijeniti to što bismo bili doskora zauvijek izgubili. Ponegdje ima još organa vlasti koji se sami običajima — po njihovu mišljenju nezgodnima i nepotrebнима — odupiru i polako, a silom moderniziraju i uniformiraju »selo» s »gradom».

Prelazimo na pjesmu. Gornji glas započne poklikom »Čaće moj» u maloj terci, nastavlja drugi sopran i imitira prvi u donjoj kvarti, a naredna imitacija u donjim glasovima je opet kvartu niže. Spjev svih četiriju glasova razvije se u maiš septakord, koji daje intonaciju da uzmognu nastupiti solisti s motivom jecanja, izgrađenim iz neobičnog dvoglasja sekste i septime. Iza toga slijedi kratka izvedba prvoga motiva, koji čini uopće osnovu cijele pjesme; doskora je utkan recitiran motiv naricanja, kojega zadnju riječ katkada ponove donji glasovi, koji su dotada držali duge glasove. Uz svaku novu tužbu napuštene sirote zaplače zbor poklikom »Čaće moj». Već su dovode u pjesmi nastupili svi glavni motivi iz kojih je načinjena. U svima je značaj mola, katkada je ljestvica prirodna sa septimom koja je niža od naše temperirane, dok je u akordima septima harmonijske skale. Istarske*) i primorske pjesme imaju ponekad vrlo malen opseg (neke se kreću jedva u razmaku kvarte), ali zato imaju posebne intervale, izgrađene na osnovi četvrt-tonskih razmaka. U ovoj je pjesmi, pored običnog dvoglasja u tercama i hromatičnim tercama, ostao na dva mjesta i interval umanjene istarske terce (str. 53, u prvom i četvrtom retku), koja prelazi u unisono, i našim je notnim pisanjem netočno označena. Prijelazi su u početku dijatonski, dok su u toku skladbe upotrijebljene umjetne progresivne modulacije i varavi završeci, koji podaju skladbi veću stabilnost s obzirom na cjelokupnu izgradnju. Naoko komplikirani ritam je nastao iz govornoga naglasja: da dođe do izražaja teža nekih slogova, skladatelj je među triole utisnuo također duole i kvartole; da se sigurno istakne najviše naglašeni slog, nad notom je dinamski akcent i pred njom točkicama naznačena taktova crta. Svi glavni motivi imaju tempo više sličan rubatu, a dužina držanih nota pod recitativom je više relativna. Naravno je da je za lijepu izvedbu te pjesme potrebna velika strpljivost i velika spremnost zbora i njegova majstora. (U svojoj zbirci »Od kolijevke do motike» ima Zl. Grgošević »Naricaljku» za glas i klavir, koja je isto tako plači sirote za ocem).

Krstić: Let, let, tičice male. Srdačna, romantična puna pjesmica ptičicama koje odlaze. Napjev se tripit uspinje kao da bi ptičica razapela svoja krilašća (neka se pjeva lijepo izdržano). U 5 taktu neka se malo požuri, slijedeća tri takta neka budu dugo izdržana, narednih šest neka budu vrlo toplo i nježno izraženi, a zadnja četiri pred repeticijom neka se polako gube, Coda neka se malo oživi, a zatim gubi. Ta će pjesmica vrlo omiljeti poradi uzorno izrađena oblika i lijepa sadržaja.

Manojlović: Nana pesma. Priprosta pjesmica što je pjevaju djeca mamici za godovno. Konac je neobičan, pa i inače bi nam se u toj naoko neznatnoj pjesmici otkrile posebne ritmičke komplikacije — samo kad bi bile taktove crte muzikalno-logički zabilježene — koje bi bilo potrebno dinamički tomu primjereno izraziti: Taktova crta spada pred prvi «nano», pred drugi «nano» i pred «limo»;

*) Isti je skladatelj priredio gotovo stotinu istarskih dječjih pjesama, koje će biti doskora izdane za školsku upotrebu. Isp. članak: »Čaće moj«.

naredni tričetvrtinski takt je prav, a zatim bi slijedila dva dvočetvrtinska (= predzadnji takt); iza taktove crte, naime, uvijek slijedi nota koja ima najveću težu.

Logar: Lutke računaju. To je prizorišće iz života djeteta, koje govori s lutkom i uči je brojati kako su njega učili u školi. Dijete govori i s konjičkom, s medvjedićem, s igračkama kao da bi sve bilo živo i njemu jednako. Ta groteska zahtijeva duhovito izvođenje. Neka se pjeva vrlo živo (najbolje četiri note na jedan udarac); kod mjesta »da su dva» je takt koji nas malo baca iz kolotećine, jer anticipira vrijednost narednoga teškog takta — neka se, dakle, vrlo razvuče i oštro markira; »jedan i jedan...» u oktavama treba zapjevati upravo objesno (čovjek se tu gotovo nehotice sjeća tučnjave u drugom činu Vagnerovih Majstora pjevača). Drugi dio pjesme neka se još ljepe izrazi.

Adamčić: Koroška pisma. Pjesme pune nostalгије i tužbe braće i sestara koji su se mjesto slobode dokopali još većeg ropstva. Tekst, pun gorčine, izgleda kao da bi bio narodni; i u priprostom napjevu je lijepo pogoden narodni ton. Djeca će ih vrlo rado pjevati naročito na domoljubnim priredbama.

Adamčić: Narodne. U prvom dvjema, koje imaju tekst i napjev narodni, dodan je neobični — više instrumentalno koncipirani — drugi glas, koji ne smije previše istupiti, jer bi inače zaguošio napjev prvoga glasa, ali se ipak mora poradi veće gipkosti izvesti tako da pomoći rastenja i padanja poveća izrazitost gornjega napjeva. Neka se ravna po dinamičkim znakovima koji su za to napisani nad gornjim glasom, i neka se pjeva vrlo lijepo vezano, a naročito kod drugog glasa treba izbjegći svakom naglašavanju nota. (Ako bi se tu htjelo točno označiti, trebalo bi vrlo opširno govoriti o fraziranju). Pjesmica »O kresu» ima vrlo zanimljivu izgradnju: Prva fraza od šest taktova sastavljena je iz male fraze triju taktova bez četvrtoga (teškoga) takta; namjesto četvrtoga takta dolazi opet jednako izgrađena trotaktna fraza, koja prelazi — namjesto teškoga takta — u novu (šesterotaktnu) fazu, sastavljenu iz dva takta plus četiri takta. Treći redak je po tvorbi sličan drugom, a zadnji prvom. Konac je na laki takt i čini neobičan dojam, kao da bi nešto nedostajalo. Tekst je narodni, napjev ima značaj kola. Kod »prošel je...» upotrijebljeno je — pored običnog dvoglasja — poradi većega efekta imitiranje, odgovori u grupama koje se izmjenjuju i nekakvo groteskno-primitivno dvoglasje na vrlo naglašenim mjestima u oktavama. Tekst je narodni, a napjev iz elemenata narodnih pjesama.

Grbec: Narodne. Pridružuju se po otužnom značaju novembarskom »štimumgu». Napisane su s priprostim dvoglasjem, tako kako ih je narod pjevao dok je mogao pjevati. Ako je njihov oblik nastao pod tuđim uplivima, naš je narod taj oblik oplemenio i napunio svojim sadržajem. Pjesme su s vremenom potpuno izgubile značaj plesa — iz čega su prvo nastale —, pjevaju se u vrlo laganom tempu; u teškim taktovima se više puta čine korone, kao u crkvenim pjesmama. Neopisivo je koliko su čuvstva izlili u takva priprosta mjesta kakvo je na pr. u drugoj pjesmi »tri-jo, tri-jo! Od jodlera nema tu više traga, sve se ispremijenilo u podizanje duše, koje se kod korone uspone do ekstaze... Treća pjesmica ima dodanu neku improviziranu pratnju, koja je najzgodnija za flautu, a nanezgodnija za violinu. Zamišljena je tako da se upotrijebi samo kod par kitica, na pr. kod 3 i 5, da pruža raspoloženje koje je katkad na svetim slikama gdje idu anđeli za Isusom i u sveopću harmoniju prelijevaju glasove svoje glazbe. U tekstu nije bilo moguće točno zapisati riječi kako glase u narječju, jer bi to bilo vrlo komplikirano. Nekoje neobične riječi znače: an-

lejto je pasalo = jedna godina je prošla, ledih = neoženjen, krancel = vijenac, brštof = groblje, vala Jožef = dolina Jozafat, čista rajtenga = čist račun, gartraža = ruža, šenkati = darovati, pršona = osoba.

Grgošević: Dječa uoči praznika. Taj ciklus, napisan na narodni tekst, ima svoje posebne ljepote. Prva pjesma o Božiću, koji kuca na svaka vrata, ima značaj koledne pjesme i puna je naivne šale. Iz naglaska riječi i ovdje su nastali komplikirani taktovi (isp. napomenu u I sv. str. III). Prvi i zadnji redak tu se više pjeva, a drugi nekako recitiraju. Druga pjesma je jedna od najljepših kolednih pjesama uopće. Svaka nota se pjeva s težom i uvijek polagano stupnjuje. Pri nabrajanju »Ili knjigu« itd. lagano se recitira, a od mjesta »Gospodaru naš« opet veličanstveno do konca. Upravo genijalni humor je u pjesmi »O pokladama«, gdje siromah nema za poklade kokoške, nego samo tanjur kupusa, pa ipak pjeva od veselja. Tu neka budu vrlo jaki naglasi na svakoj noti i posebno dugo otegnuti »Hej!«. Pjesmica »Pred Uskrs« je opet iz najdragocjenije riznice narodnog blaga. U tom razgovoru s Marijom i u toj prošnji za smrtni čas čudnovata je smjesa mistike, elementarne narodne poezije i dječji čiste vjere; napjev je veličanstven kao koral, a harmonija ima nekakvi bizantsko-pravoslavni čar. Sve treba vrlo vezano ispjevati, samo mjesto »uskrsnuo na današnji dan« neka se recitira.

Pozajić: Tri plesa iz Mediumura. U prvoj pjesmi toga ciklusa upotrijebljen je poznati »Dil, dil, duda« tako da gornji glas ima glavni napjev, a donji ima dvotaktne ostinato-motive, koji neka se pjevaju malo subordinirano, da previše ne istupe. Samo jedan čas ima donji glas dio napjeva, inače samo gornji glas. »Sejali smo« je priprosta pjesmica s jednostavnim imitacijama u dvoglasju. (Bažuljka = bosiljka; kolikol = kol i kol = okolo naokolo; kale = riječ bez pravoga značenja, upotrijebljena u narječju kao dekorativni izraz; hodmo dar = nekakvi pleonazam = hajdemo, hajd...). »Dorica pleše«. Tu je poznati motiv alternativno upotrijebljen kod troglasja i u oktavama; drugi glasovi imaju ostinato na jednčin tonu ili na motivičnoj sekvinci. Pjesma ima nekakvi raspojasani plesni značaj, kojega su posebna karakteristika oštiri naglasi u sredini takta. (Iz opere s istim imenom, koju je napisao K. Odak, štampaćemo tri pjesmice u jednom od narednih svezaka).

Manojlović: Savardarskih strana. Prvih šest pjesmica toga ciklusa obrađeno je za djecu na vrlo interesantan način, koji se vrlo rijetko nalazi u našoj literaturi. »Kim Jano« je lijep, strog kanon u oktavi. (Djecu učimo tako da drugi glas pjeva isto kao prvi, samo oktavu niže. Kada nauče, tada treba da započne prvi glas sam, a drugi nastupi takt kasnije). »Zdravče, venče«.... je kolo s pjevanjem, također kanon, a slobodan uz treći glas koji ga popunjava. »Mara sedi« je isto tako strog kanon (samo u jednom taktu je nežnatna promjena). »F r'-ce drži«. Gore je vodeći glavni glas, dolje imitira kanonično, pogotovo strogo, skupina dvaju glasova u tercama ili u drugim intervalima. Glavni glas ide ovako: c b a g, f. itd. U zadnja četiri takta ima srednji glas na note f f, e d riječi f r'-ce drži (koje su pomutnjom ispušteni), a zatim o-gle-da-lo. (Srednji glas je, naime, na koncu malo produžen). »Pustija, Leno« je opet kanon, samo neznatno izmijenjen. U drugom dijelu pjesme pridružuje se još treći glas, koji je načinjen iz jednoga od motiva pjesme, samo u dužim notama. »Devojče« je kanon u donjoj kvarti, gdje je glas koji imitira dobio još jedan treći popratni glas, koji ide s njim obično u seksti, ali se glasovi križaju u tercama. Izgradnja te pjesme je vrlo neobična: prva fraza je iz tri takta, druga iz četiri, zadnja iz pet. (Da se uklonimo pomutnji kod čitanja nota, napisaću ovdje kako ide gornji glavni glas: f a g, g f, f g a; f a g, g f, b, a g a; f a g, g a,

Narekovane

Za ocem

Ivan Matetić-Ronjgov

Andante sostenuto ma non troppo

Ca će moj

Soprán

Alt

Sopr. Solo

Alt

Cá - ce

1

Recitando

Colla parte

— 1 —

50

Recitando

do - bri moj pri - ja - te - lju

Toss

pri - ja - te - lju

Toss

Ca - ce moj

Toss

Ca - ce moj

17 Recitando

Ke - ga sam ja sa - da zgu - bi - la

Toss

18

f Ah,

Toss

Ca - ce moj

Toss

Ca - ce moj

Toss

Ca - ce moj

19

Ca - ce ne-mi - la ja va - sa si - ro - ta

Ah,

poco cresc.

Toss

20

Ca - ce moj

Toss

si : ro - ta

Toss

poco cresc.

Toss

p p

lju-bez - ni-vi i pri-jaz-ni-vi Ah,

Toss

sfp

Ah Ah Ah Ah

cresc.molto

Ah Ah Ah Ah

sfp

Ah Ah Ah Ah

cresc.molto

21

p Ke - mu ste vi vä - še si - ro - te na - ru - či - li
p ah

22

mf Ca - če moj Drob-ne i ma-ljah-ne

sfp Ca - če moj

sfp Ca - če moj *p* *pp* *ah* Ca - če moj

23

No - na - u - če - ne i ne - na - va - je - ne

pp Ca - če moj *too!*

pp Ca - če moj *too!*

24

Ke-mus-te ih vi na - ru - či - li

p pp Ca - če moj *too!*

p pp Ca - če moj *p*

33

I pri - po - ru - či - li, Ca - cé moj Ca - cé moj

poco rit

pp

poco rit

Ca - ce moj

36

Ca - cé moj

Tempo I

Ah ke-musu o - sta-le

Dra - gi

Ca - cé moj

dra - gi ca - cé moj

ca - cé moj Ca - ce moj

39

Ka - ko dre - vo od se - ce - no

sfp

- obj Ca - ce moj

46 *Drob-ne i ma - ljah - ne Mi - li*

47 *Ca - cé moj Ca - cé moj Ka - ko od - Ka - ko od -*

48 *se - cé - ne gran - ci - ce Ah se - cé - ne gran - ci - ce A*

49 *ve - lo do bro mo - je Mo - je i o - vih ah Ca - cé moj*

50 *drob-nih, drobnih si - ro - tic Ca - cé moj si - ro - tic*

poco piu mosso
52 *Ca - cé moj Ca - cé moj*

54 Sopr 2 Soli
55 Alt

Tempo I

Ca-ce moj Ca-ce moj
Ca-ce moj Ca-ce moj

Meno mosso

Ca-ce moj Ca-ce moj
Ca-ce Ca-ce moj Ca-ce moj Ca-ce moj

63

poco a po-

Ne-mi-la ja va-sa si-ro-ta
Ca-ce moj
Ca-ce moj colla parte
Ca-ce moj

67

co callando e diminuendo

Ca-ce moj
Ca-ce moj Ca-ce moj
Ca-ce moj smorzando
Ca-ce moj smorzando

71

Let, let, tičice male

Jovan Milenko

Petar J. Krstić

Umereno

p 1. 2. Let, _____ let, _____ let, _____

ti - či - ce ma - le, let, _____ let, _____ let,

1. gde to - pli - je sun - ce sja - je, le - pšu zem - lju,

2. Oi - pu - tuj - te či - lom sre - com, vra - ti - te se

1. le - pše kra - je ču - va za vas svet, _____

2. još sa ve - com, o - pet u naš svet, _____

1. let, _____ let, _____ ču - va za vas svet, _____

2. let, _____ let, _____ o - pet u naš svet, _____

Coda *pp* let, _____ *pp* let, _____

Nanina pesma

Kosta Manojlović

Na - ša na - no, do - bra na - no, sre - cu ti že - li - mo
Mi ti da - nas ni - ka - ko - ve da - re ne do - ne - smo;

od Bo - ga ti sva - ko do - bro i zdra - vije mo - li - mo.
o - pro - sti nam do - bra na - no jer pa - ra ne - ma - smo.

Lutke računaju

Mihovil Logar

Sva - ko ve - ce ja se mu - cim, svo - je Lu - tke da na - u - chin,
 nek se zna! pje - dan i je - dan
 nek se zna! nek se zna! nek se zna! nek se zna!
 da su dva. gle - da - ju

ka - ko One le - po ru - ke skr - ste i gle - da - ju
 bro - jim da se zna je - dan i
 mo - je pr - ste; ka - ko bro - jim da se zna, je - dan i
 je - dan je - su dva, je - su dva, je - su dva!

Come prima
Po - sluš - ne su

je - dan i je - dan je - su dva.
 mo - je lu - tke sve na ča - su se - de čut - ke sva - ka
 že - li več da zna sva - ka že - li je - dan i
 vec da zna sva - ka že - li vec da zna vec da zna
 je - dan da su dva!

glu - pe su jer ni jed Al i što cu sve su glu - pe
 i a ko su vr - lo sku - pe jer ni je - dna da mi da mi zna,
 je - dan 1 je - dan da su dva, da mi da su
 dva, da su dva je - dan i je - dan da su dva.

Koroška pisma

Ivan Albrecht

1.

V Lju - blja - no bom pi - sa - la,
dva kraj - ci - ča po -

cresc.

sla - la, pi - sa - la bom ssol - za - mi, ka - ko hu - do je

mf

zna - mi oj se - stre ve v Ljub - ljaní, sam Bog naj vam o -

p

a tempo

rif. zna - ni *p* ni: me - né lju - dje ne - mi - li, so

f

rit. 1. 2.

vje - čo za - kle - ni - li, me - ni - li.

2.

Vivo

mf

Dra - va re - ka, mo - ja be - se - da sta - bo bi ra - da hi -

cresc.

te - la, da bi ses - tram in bra - tom v svo - bo - di

ff

mo - ji ne - sre - či za - pe - la: Sto let, oj ti - soč let

accel. cresc.

mf

na - še svo - bo - de cvet, na - se - ga de - la sad,

poco rit > *rit molto >* *počasi >*

f moj u - bo - gi! Rož!

Emil Adamič

NARODNE

Zima

(Prek murska)

1.

Moderato

Emil Adamič

Oj mla - dos - ti, kam iz - gi - neš,
 za go - ro, p
 ka - kor soln - ce za go - ro, Vi vsi mla - di
 in ve - se - li več - kрат mi - sli - te na
 to, mi - sli - te na to, vi vsi mla - di
 in ve - se - li, več - kрат mi - sli - te na to.

2.

Adagio

Vse mine

(Ponarodela)

Kje so mo - je ro - ži - ce, pi - sa - ne in
 be - le, moj - ga sr - ca lju - bi - ce,
 žlah - tno so - cve - te le? Oh, po - mlad - je
 molto rit.
 šla od nas, vze - la jih je zi - ma mraz,
 vze - la jih je zi - ma, mraz,
 vze - la jih je zi - ma, mraz.

3.

O kresu

(Beločrantska)

Daj nam Bo - že do-ber ve-čer daj nam Bo - že do-bro le-to,

daj nam Bo - že, daj nam Bo - že do - ber ve - čer,
daj nam Bo - že daj nam Bo - že do - bro le - to,
daj nam Bo - že do - ber ve - čer, daj nam Bo - že do - bro le - to.
daj nam Bo - že do - bro le - to.

4.

Prošel je pisani vuzem

(Beločrantska)

Andante

Pro - šel je pro - sel, pi - sa - ni vu - žem, do - šel je do - šel
do-ne-sel je la - ket du - gu mla - di - cu,
ze - le - ni Ju - raj do - ne - selje la - ket du - gu mla - di - cu,
pe - danj du - gu pe - danj du - gu tra - vi - cu. Daj - te mu
pe - danj du - gu, pe - danj du - gu tra - vi - cu,
ja - jec daj - te mu kru - ha
da ga ne bi za - jec, da ga ne bi bu - ha,
daj - te mu me - sa daj - te mu vi - na
da bo sel vne - be - sa,
počasneje
da mu ne bo zi - ma, daj - te mu groš, da doj - de kle - tu
kle - tu još, daj - te mu groš, da doj - de kle - tu još!

1.

*Z občutkom*Narodne
(iz Škedenja pri Trstu)
ANO LEJTO

Iv. Grbec

A - no lei - to je pa - sa - lo Kar sem
 jest po - ro - čen biu - mo - ja
 že - ha mi je u - mr - la sam Bog
 ve - čni mi jo je vziu -

2. Eno dete m'je pustila
Eno dete prav mladoOno kruha ne more jesti
Nadojiti ga nima kdo3. Žena moja vstani gori
Pojdi dete nadojit!Mož moj ljubi ne morem vstati
Ker črna zemlja me dol tlači.4. Mož moj ljubi vzemi dete
Tvoje dete nadojeno
Nadojila ga je Marija
Sam Jezus večni ga je zibau.

2.

Če ledih stana

Zelo počasi

Ce le - dih sta - na u - mr - - jem
 Iz rož - ma - ri - na nem - ški - ga
 nar - di - te mi kran - cel ze - len
 iz na - gel - na ru - de - či - ga
 a tempo tri - jo tri - jo tri - jo li - jo.
 cresc. tri - jo tri - jo tri - jo li - jo.

2. In z belim prtom bom pokrit
Le pojte mi nocoj zvonit
Zvonovi lepo pojejo
Na britof mene vabijo
Trijo... lijo.3. Tam na vali Jožefa
Ker tam bo čista rajtenga
Od celih mojih mladih dni
In od vseh mojih besedi.
Trijo... lijo.

3. Ura je bila pounoči

Iskreno

Flauta
klarineta
ali vijolina

Glas

pp *plu p*

p U - ra je bi - la pon - no - či, pou - no - či

p kjer se Ma - ri - ja ve - se - li, ve - se - li

pp *plu p*

mf kjer se Ma - ri - ja ve - se - li.

2. Zeno rudečo gartražo
Kjer je pred soncem vigrana.

3. Trgali so jo angeli
Mariji so jo šenkali

4. Marija jo šenka Jožefu
Jožef jo šenka Jezusu.

5. Jezus jo šenka celi svet
So tri pršone en sam Bog
Bog oče, sin in sveti Duh

DJECA UOČI PRAZNIKA

1.

(Tekstovi pučke poezije)

O Božiću

Zlatko Grgošević.

Radosno i svečano.

E - vo Bo - žić ba - ta na sva - či - ja vra - ta.

Ot - vor - te mu vra - ta, nek po ku - či ba - ta!

Prosti - le mu sla - me vre - ču, nek o - sta - vi do - bru - sre - ču!

A kad bu - de tre - či dan tje - raj - te ga met - lom van!

2.

Koleda

Svečano

Go-spo - da - ru naš po - što - va - ni naš
 Go-spo - da - ru po - što - va - ni, od svec se - la o - da - bra - ni,
 o - da - bran si ti pra - vi čo - vjek naš!
 re - kli su nam lju - di sta - ri, da ti je - si čo - vjek pra - vi!

Do - šli smo se za - pav - lja - ti i sto - bom se ve -
 se - li - ti. Do - šli smo se ra - do - va - li, ho - čes li nas

da - ro - va - li? I - li knji - gu, i - li gro - šic,
 da ti bu - de sre - tan Bo - žic, a po nje - mu Stje - panjan, po

Stje - pa - nu I - vanj dan: mla - do lje - to, Vo -
 Go - spo - da - ru

do - kr - šce i sve lje - to i go - di - šte! Go - spo - da - ru
 naš po - što - va - ni naš, o - da - bran si

po - što - va - ni, od svec se - la o - da - bra - ni, re - kli su nam
 ti, pra - vi čo - vjek naš! Go - spo - da - ru

lju - di sta - ri, da ti je - si čo - vjek pra - vi!

naš, da - ruj, da - ruj nas, da - ruj nas!

3.

O pokladama

Živo

Hej! — Da na-su kar-ne - va - li!

Hej! — Sva-ki svo-ju ko - ku hva - li!

Hej! — A ja ja - dan ne-mam ni - šta:

Hej! — I-mam sa-mo ta- njur ze - lja!

Hej! — Al' ču i - pak pje-vat od ve - se - ljal

Hej! — Hej! — Kar-ne - va - li!

4.

Pred Uskrs

Mirno i pobožno

p Daj mi, Go-spo, do-bar dan, ja ču Te-bi do-bar

glas! Si - nak Ti je us - krs-nu - o na da-naš-nji dan: pri -

ka - ži mi Ga Gos - po, na sa-mr̄l - ni dan! —

TRI PLESA IZ MEDJIMURJA

Allegro ritmico

I

Mladen Pozajić

Dil dil du - da, dil dil du - da, zLe - ti - ne ci -
 dil dil du - da dil dil du - da
 ga - ni, zLe - ti - ne ci - ga - mi, haj, haj, to to to,
 du - da, dil dil du - da, dil dil du - da
 haj, haj to to to, zLe - ti - ne ci - ga -
 dil dil du - da, haj, dil dil du - da,
 - - ni, dil dil du - da, dil dil du -
 dil dil du - da, dil dil du - da, dil dil
 du - da, zLe - ti - ne ci - ga - ni, zLe - ti - ne ci - ga - ni,
 da, dil dil du - da, dil dil du - da
 haj, haj to to to, haj, haj to to to zLe - ti - ne ci -
 haj, haj
 ga - - - ni haj haj, to to to, haj haj
 dil dil du - da haj, haj
 to to to, zLe - ti - ne ci - ga - - - ni.
 zLe - ti - ne ci - ga - - - ni.

2. Dil dil duda, zdrapana je bunda,
 Haj haj to to to, zLetine cigani.

II

Allegretto grazioso

I glas Se - ja - li smo ba - žulj - ka ko - li - kol de - voj - ke,

Ilglas Se - ja - li smo ba - žulj - ka

ka - le be - le ven - ce ple - le, to ze - le - no cvet - je,

ko - li - kol de - voj - ke, ka - le be - le ven - ce ple - le

prek Du - na - ja na bre - gu ko - li - kol de - voj - ke,

prek Du - na - ja na bre - gu prek Du - na - ja na bre - gu

ka - le be - le ven - ce ple - le, to ze - le - no cve - tje.

ka - le be - le ven - ce ple - le,

to ze - le - no cve - tje.

2. Hodmo dar ga mi dva glet,
Jel je zišel, jel precvel

3. Zišel, zišel i precvel
Na toj gredi kamenoj

Allegro scherzando

III

Do - ri - ca ple - še zem - lja se tre - se, Do - ri - čin ta - nec

do Pe - tr - ja - nec, ho - pa na ho - ja, Do - ri - ca mo - ja,

ja, ho - ja, ho - ja, ho - ja

ho - pa - na ho - ja, Do - ri - ca mo - ja, Do - ri - ca spi - la

ho - ja, ho - ja, ho - ja, ho - ja, ho - ja,

ja, ja, Do - ri - ca spi - la

pet li - trov vi - na, ko - maj je ma - lo ma-mi - čna bi - la,
 ho - ja, ho - ja, ho - ja,

pet li - trov vi - na, ko - maj je ma - lo ma-mi - čna bi - la,
 ho - pa - na ho - ja, Do - ri - ca mo - ja, ho - pa - na ho - ja,
 ho - ja, ho - ja, ho - ja,

ho - ja, ho - ja, ho - ja,

Do - ri - ca mo - ja ho - ja, ho - ja,

ja, hoj, ho - ja,

ja, Do - ri - ca ple - še, zem - lja se tre - se,
 ho - ja, ho - ja, ho - ja,

Do - ri - čin ta - nec do Pe - tr - ja - nec *mf* ho - pa - na ho - ja,
 ja ho - ja, ho - ja,

Do - ri - ca mo - ja, ho - pa - na ho - ja Do - ri - ca mo - ja,
 Do - ri - ca mo - ja, hoj! *ff*

Do - ri - ca mo - ja, ho - pa - na ho - ja Do - ri - ca mo - ja,
 Do - ri - ca mo - ja, hoj! *ff*

Do - ri - ca mo - ja, ho - ja, hoj! *ff*

Sa Vardarskih strana

1.

Kolo uz pesmu

Kosta Manojlović

Kim Ja - no, kim du - šo mo - ja,

Kim Ja - no, kim du - šo mo - ja,
 Kim Ja - no, kim du - šo mo - ja.
 kim Ja - no, kim du - šo mo - ja.
 mo - ja, kim Ja - no kim du - šo mo - ja.

2.

Zdravče, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - če,

Kolo
uz pesmu

Zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - če,
 zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - če.
 cve - če zdrav - če, ven - če mi - ri - šlja - vo cve - če.

3.

Ma - ra se - di, Ma - ra se - di,

Ma - ra se - di, Ma - ra se - di,
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, ai - de, Ma - ra se - di
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, ai - de, Ma - ra se - di
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, ai - de, Ma - ra se - di
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, ai - de, Ma - ra se - di
 Ma - ra se - di pre - ko Var - dar, ai - de, Ma - ra se - di

4.

Fr'-ce dr - ži fr'-ce dr - ži o - gle - da -
 Fr'-ce dr - ži fr'-ce dr - ži
 lo, aj - de fr'-ce dr - ži,
 o - gle - da - lo, aj - de, fr'-ce dr - ži,
 o - gle - da - lo o - gle - da - lo
 fr'-ce dr - ži o - gle - da - lo

Ostala strofe t. j. redovi, pevaju se dvoglasno-troglasno jedna za drugom.

Kad se gleda i si duma(misli): Jošte da sam crnooka,
 Kad sam bela i crvena, Crnooka em visoka,

Svi ti mi izlagala,
 A najviše moj dragana

5.

Allegro

Pu-sti - ja, Le - no, To - dor - ka, le - le, pu-sti - ja, Le - no,
 Pu-sti - ja, Le - no, To - dor -
 To - dor - ka, dva - ma na loz - je da i - dam Le - no,
 ka pu-sti - ja, Le - no To - dor - ka, dva - ma na
 dva - ma na loz - je da i - dam.
 loz - je da i - dam, dva - ma na loz - je da i - dam.

Dvamka na loz - je da i - dem, Le - no, dvam-ka na loz - je
 Dvam - ka na loz - - -
 Dvam-ka na loz - je da -

da i - dem, viš - nji - te cre - ši da be - rem, Le - no,
 je da i - dem,
 dem, dvam-ka na loz - je da i - dem, viš - nji - te

viš - nji - te cre - ši da be - rem.
 viš - nji - te cre - ši da be - rem.
 cre - ši da be - rem, viš - nji - te cre - ši da be - rem.

6.

De-voj - če tan - ko vi - so - ko, de - voj - če

De-voj - če tan - ko vi - so - ko, de - voj - če
 tan - ko vi - so - ko, ne sit - no
 de - voj - če tan - ko vi - so - ko,
 sit - ni pred me - ne
 ne sit - no sit - ni pred me - ne

7.

Ja iz - le - zi, Đur - do,

ja iz - le - zi se - stro, ja iz - le -

Đur - do

zi Đur - do na sred se - lo,

ej - ja iz - le -

zi, Đur - do na sred se - lo

Da i vidis, Đurđo,
Da i vidis, sestro,
Da i vidis, Đurđo,
Komiline,
Ej!

Red se redat, Đurđo,
Red se redat, sestro,
Red se reda, Đurđo,
Na tri reda
Ej!

Na sekoj red, Đurđo,
Na sekoj red, sestro,
Na sekoj red, Đurđo,
Po trista duši.
Ej!

1. Svatbarske pesme iz Južne Srbije

Andante moderato

Petar J. Krstić.

Zbi - rai - te se si - te ro - de - i
Ki - ste če ja ob - le - ku - va - me,
Ne - ves - ta če ja pra - vi - me

i kis - ti ni - te dru - gar - ki.
ne - ve - sta če ja pra - vi - me.
od ku - ča če ja de - li - me.

Plu mosso

Tri puta

2. na na

Moderato mo ma

Ra - ni - la Ra - ni - la sla - ve - lja za de - vev
Ra - ni - la Ra - ni - la sla - ve - lja za de - vev

go - di - ne. Da - nas se mo - ma u - da - va

sla - ve - lja svo - ga pro - da - va. Sla - velj se mo - me

mo lja - še, ne moj me mo - me

pro - da - ti. Ja ču - ti mo - me
pe - va - ti, te - be čumla - du bu - di - ti.

pe - va - ti te - be čumla - du Rez i tiskara L. Fuchs
Zemun. Kr. Aleksandra 6

72 3. *Allegro giocoso decresc.*

Na ha
 Si - noć me je ma - ma le go - di - la go - di -
 si - noć me, si - noć me je ma - ma le go - di - la go - di -
 la u gor - no - to ma - ha - lo za po - pa
 la go - di - la u gor - no u gor - no - to ma - ha - lo za po - pa
 za po - pa na
 na na na na u gor - no - to ma - ha - lo za da -
 za da - ka za da - ka za da - ka Ja si ne
 ka si ne - čem, ma - mo le ni po - pa ni da -
 ma - mo le ni po - pa ni da -
decresc.
 ka na ha na na na ha na na na ha ha na na
 ja si sa - kam ma - mo le ov - ca ra
 ja sa - kam ja si sa - kam ma - mo le, ov - ca - ra
 ov - ca - ra ja si sa - kam ja si sa - kam
 ov - ca - ra ov - ca - ra ja si sa - kam ja si sa - kam
 ov - ca - ra ov - ca - ra ja si sa - kam
 ma - mo le, ov - ca - ra, ov - ca - ra ja si sa - kam
 ra ov - ca - ra, ov - ca - ra ja si sa - kam
 ov - ca - ra
poco rall.

f, f f. (U zadnjem taktu pauzira gornji glas = počeo je takt ranije, a i svršava takt prije). Sedma pjesmica »Ja izlezi, Đurđo» je po sadržaju i načinu obradbe zasebe i ne spada u ciklus pređašnjih. Ima vrlo polagan i otužan značaj. Gornja melodija je glavna; drugi glasovi, koji samostalno kontrapunktiraju, anticipiraju elemente napjeva (= popratni glasovi prinose komadiće melodije koje ćemo odmah zatim čuti u glavnom glasu). Tu su upotrijebljene neobične crkvene harmonije i kadence. Tekst znači: Zdravče (= ime), veče mirišljavo (= mirišljivo) cveće; f r'-ce (= u ruci); crnooka em (= i) visoka; svi bi mi izlagali (= sve bi mi prevarila); dvama na lozje da idam (nas dvoje u vinograd da idemo), dvamka (oboje), višnjite creši (višnje i trešnje); sitno sitni (hodi, kroči) pred mene; ja izlezi (izidi); na sekoj red (u svakom redu).

Krstić: S v a d b a r s k e p e s m e. Vanredno lijep ciklus pjesama, koje su po značaju vrlo različne. U prvoj je raspoloženje pastirske pjesme i u refrenu ples tako neopisivo lijep da bi razveselio i svemuoguće bogove na Olimpu. Zanosи nas nekako u ono zlatno doba čovječanstva. Tu se zapravo izmjenjuje $\frac{5}{8}$ i $\frac{6}{8}$ takt kao u mnogim srpskim pjesmama. Kako da tjera konac peterodijelnoga takta dalje, isp. napomenu kod bugarskih pjesama u 1 sv.). U drugoj pjesmi je čudnovata čežnja. Izraženo je to tako da drugi takt preuzme motiv prvoga takta (tu bi trebalo motiv zategnuti, samo zadnji udarac «cresc.» dalje), treći takt preuzimlje opet motiv od drugoga (tu neka bude cresc.), a u četvrtom zategnuto (jedan takt treba požuriti, a drugi zategnuti)! Upotreba crkvenih tonskih načina kod harmonizacije i kontrapunktski donji samostalni glasovi još povećavaju taj elementarni izraz napjeva (u pjesmi bi morale stajati taktove crte zapravo u sredini takta, jer se i po oznakama dinamike vidi da je tu svaki treći udarac najteži). U prvom retku te pjesme (3 takt) manjka riječ »ramne», a u trećem retku (9 takt) manjka na koncu takta u trećem glasu četvrtinska nota e. Taj se ciklus završava veselim plesom s pjevanjem; sigurno se uz pjesmu još udara u «def» (tursko-ciganski mali ručni buben sa zvončićima), kako se razabire iz prirode toga ritma, što ga poznaju i plesovi drugih južnih naroda (na pr. španjolski »bolero«). Markirane prve četvrtinke, na početku 2 i 4 takta osminke, od kojih je prva vrlo naglašena, a druga kratka (ritam što ga tu i tamo imitiraju donji glasovi), duga nota s predloškom (8 takt) u napjevu i naglašena četvrtinka u taktu gdje slijedi polovična nota jedini su elementi koje treba plastično podati, da se ispolji karakter toga živoga, a vrlo lakoga plesa. Tekst znači: site rodei (sva rodbina), Kistinite drugarki (Kistinine drugarice), Kiste će ja oblekuvane (Kistu ćemo obući), će ja pravime (napravićemo), će ja delimo (odijelićemo); raniila moma slavelja (hranila đevojka slavulja) za devet ramne godine (ravno devet godina); godila (zaručila), gorno mahalo (gornju mahalu, ulicu), si sakam (želim, hoću).

Odgovor na anketu

ALI IN KDAJ NAJ SE V OSNOVNI ŠOLI POUČUJE PETJE PO NOTAH?

Vprašanje je staro, vedno pa še novo. Razmotrivali so o tem že pedagogi in glasbeniki pred sto leti in na dnevni red ga spravljajo moderni reformatorji. Pogled v zgodovino je najbolj poučen, kajti ona nam pove, kako je sploh prišlo do tega vprašanja. Francoski revoluciji in francoskim vojnam je sledil popoln idejen preverat nele v družabnem, temveč tudi v kulturnem življenju. Glasba je postala socijalni faktor in nastajala so pevska in glasbena društva kar čez noč. Zlasti v petju je našel zbujeni nacionalizem svoje torišče. Ta posledica francoske revolucije pa je našla pot tudi preko meja. Predvsem se je uveljavljala v Nemčiji. Pa tudi drugod, kakor na Nizozemskem, v Belgiji in dr. Le v Avstriji je zloglasni Metternichov policijski režim tja do marčne revolucije (1848) zadrževal vsak tak pokret. Bal se je nacionalnega vprašanja. Pa tudi pozneje se petju ni posvečala v tej državi potrebna pozornost in izmed umetniških panog se je mnogo bolj pospeševal pouk v risanju. To iz razumljivih razlogov. Radi tega je bilo tudi gibanje na polju pevske didaktike v Nemčiji veliko živahnejše, med tem ko se je usmerjalo v Avstriji zanimanje na likovno umetnost in v pouk.

Ko je v dobi narodnega prebujanja v Nemčiji začelo rasti veselje za zborovo petje, se je oglašalo tudi zanimanje za šolsko petje. Enako je bilo v Švici. Razmisljalo se je o tem, kako naj bi se uredil ta pouk čim uspešnejše. O kakem metodičnem postopanju ni bilo do tedaj ne duha ne sluha. Če je učitelj hotel naučiti učenca kake pesmi, jo je kratko malo toliko časa prepeval, da so jo učenci znali. Pestalozzi, ki se v svojih spisih spušča v vse podrobnosti didaktike, pevskega pouka niti ne omenja.

Nova doba je zahtevala torej preobrat in nastalo je vprašanje: Ali naj se poje v šolah tudi po notah? Že v načelni rešitvi tega vprašanja so se javila mnenja za in proti. Postalo je jasno, da je treba za ponazorovanje intervalovih odnosajev primernega, za otroka razumljivega sredstva.

Mnogim se je dozdevalo petje po notah za osnovno šolkse učence pretežavno in segli so raje po številkah, ki pomenijo za učence te kategorije že znane realne količine. Tudi solmizacijski zlogi so prišli v ta namen v rabo. Privržencev je bilo povsod dosti in razvila se je številčna in tonika — do — metoda. Prva je še danes razširjena na Francoskem, druga na Angleškem. Francozi poznajo cele izdaje zborovih skladb z uporabo številčne notacije, včasih pa se poleg navedene notacije že uporablja številčna. Vprašanje, ali naj se poje po notah, je dozorelo okoli sredine stoletja v prilog temu pouku. Obvladalo je načelo, da ima notno petje svoje upravičeno mesto v osnovni šoli in je tam tudi z uspehom izvedljivo pri primernem učnem postopanju. Nastajale so najrazličnejše metodične struje in metodične knjige so obravnavale ta predmet iz raznih vidikov z večjo in manjšo srečo. Tako predvsem v Nemčiji. Drugače je bilo v Švici. Tam je doma velika ljubezen do petja in pevsko društveno življenje je na visoki razvojni stopnji. Do tega pa je prišlo, ker se je močno pospeševal racionalni pevski pouk v šolah. Ni se toliko eksperimentiralo glede raznih metod, temveč gledalo se je na to, da se nauči vsak učenec petja po notah. Posledica je, da so današnji podeželski pevski zbori na umetniški višini in da se v cerkvah sliši ubrano ljudsko petje v četveroglasnem mešanem zboru. Imel sem m. dr. priliko prisostvovati pevkemu pouku na učiteljišču in na osnovnih (primarnih) in meščan-

skih (sekundarnih) šolah. Na osnovnih šolah kantona Zürich imajo uveden enotni načrt in enotno metodo. V prvih razredih se poje po številkah pozneje po notah. Številčno petje je tedaj priprava za notno petje. Ubrala se je torej zelo uspešna srednja pot, za katero govore doseženi, splošni uspehi.

Kdaj naj se začne v osnovni šoli s petjem po notah?

Tozadevno poznamo prav ogromno število metodičnih navodil, ponajveč iz Nemčije. So metodiki, ki zagovarjajo pevski pouk po notah že v prvem šolskem letu, drugi ga hočejo začeti v drugem šolskem letu in tako naprej. Prirejajo se propagandni tečaji za pevske učitelje in tu si sežejo predstavniki poedinih struj kaj često v lase. Bil sem sam v takih tečajih in sicer leta 1911. v Berlinu in leta 1914. v Würzburgu. Uveril sem se, da ni nobene edino-zveličavne učne poti in da doseže spreten učitelj — pevec pri vsaki metodi lahko sijajne uspehe. V Würzburgu, kjer se je propagirala Eitzova tonska — besedna — metoda, so na pr. bili učenci v stanu skupno zapeti a vista četveroglasno zborovo skladbo, ki jim jo je zapisal kak tečajnik na šolsko tablo. Zveza tonske besede z absolutno tonsko višino je bila tako jaka, da se je reproducija izvršila vselej z veliko sigurnostjo. Samodelavnost učencev je bila tukaj na višku. Danes bi to spadalo v poglavje takozvane delovne šole. Največ posmlekov ze izzvala zahteva, da se dosedanje imenovanje not opusti in uporabljuje tonske besede. To je tudi zadržek, da se ta metoda ni splošno razširila po Nemčiji. Istočasno je govoril za svojo metodo Battke, ki je iskal privržencev v Avstriji, ker jih je imel v Nemčiji pre malo.

Vidimo, da so tako vprašanja pod uplivi časovnih prilik; nazori se menjajo in kar je danes moderno, je jutri že zastarelo. Najboljša metoda pa je in ostane spremen, za pevsko stvar navdušen učitelj.

V svojem praktičnem delovanju sem upošteval rad srednjo pot. Vse poskusiti, najbolje obdržati. Vzor mi je bila vedno majhna Švica, ki je praktično navdahnjena in ima malo razpoloženja za neplodne metodične eksperimente. H. Druzović

VIJESTNIK OMLADINSKIH ZBOROV

Glasbena šola v Ljutomeru ima mladinski zbor. Ustanovljen je bil leta 1928. Sedaj šteje nad 60 pevcev, ki jih uči g. Minka Zacherl. Ko so prejeli prvi zvezek »Grlice«, so se ga takoj pridno lotili in vežbajo: »Drežniško«, »Da b'biva«, »Ta tičica poje«, »Po vodi plava« in »Uspavanko« iz zbirke »Otroške pesmi«. Dragi mladi pevci! Lepo ste vzprejeli »Grlico«, ko je prvikrat prilotela med vas! Vsa vesela vam obeta, da vas obilno poplača: Prinesla vam bo toliko lepih pesmi, da vas bo z njimi vse obsula...

»Cela domovina se nas danes spominja«.... To je beseda dalnjih izseljencev — trpinov s francoske zemlje. V nedeljo 3. decembra so obhajali svoj izseljenski praznik in pozdravliali tiste, ki v domovini misljijo na nje in molijo in se navdušujejo za nje..... Ta prireditev je bila v Merlebachu (Moselle, Francoska). Nastopil je njihov »Slovenski otroški pevski zbor« in prepeval po večini narodne pesmi. Na programu je tudi slika te veselje gruče naših dalnjih mladih bratcev in sestric, to sliko prinesemo tudi mi v enem prihodnjih zvezkov. G. Silvester Skebč, ki je njih učitelj, nam piše: »Prosim pošljite mi prvi zvezek »Grlice«. Bil bi hvaležen še za druge slovenske mladinske. Porabiti moram seveda le preproste in melodijozne. Kar je prav znanih smo vse prepeli — sedaj sem v zadregi....«

Vsa priznanja, vse vzpodbude in častitke so »Grlico« zelo razveselile, ta glas iz tujine pa ji je mil, še posebno drag in nepozaben....

ĆAĆE MOJ...

Pojedinci i narodi teže za time, da na zajednički oltar kulture do-
prinesu nešto specifično svoga. Irrelevantno je tu, da li će ta težnja uvi-
jek obroditи željenim rezultatom. Glavna je, da je ona tu i da se je rodi-
la zdrava jedna ideja, koja hoće junački da kida sa fatalnom tradicijom
da moramo i nadalje stvarati — kopirajući tuđe. Kopije ne služe uvijek
progresu; one ga mogu čak i zadržavati.

Jugoslavenima — kao mladoj naciji — imperativno se nalaže, da iz-
građuju svoju muzičku kulturu — iz sebe. Iz sebe i za sebe, a pomalo i za
sveopću ljudsku zajednicu. Naša težnja mora da je i tu ustremljena jed-
nome cilju, da u hramu te zajednice i za sebe steknemo jedan oltarić, sa
kojega će da se kadi miomiris tamjana naše mlade, originalne i jedre
muzičke kulture. I uzaludno nam je očekivanje genija naše rase na mu-
zičkom polju, dok mu nismo utrli puteva. Ne može on da poda sintezu na-
še narodne duše, dok mu nismo dali analizu našeg vlastitog «ja».

«Grlica» si je radi toga postavila za zadaću, da započne tim teškim i
nezahvalnim poslom već u osnovnoj školi, ne kidajući dakako kontakta
sa ostalim školama. I hvala Bogu, što se je našao čovjek, koji je svojim
zdravim shvatanjem muzičara i kulturno-nacionalnog radnika uočio tu
potrebu i zakročio pravim putem. On (Srećko Kumar) možda ni sam do-
voljno ne sluti, od kolike je zamašitosti njegov pokret. No to ipak nije do-
statno za konačni uspjeh. Da negova i njegovih pomagača akcija bude
okrunjena željenim uspjehom, treba novih — onih pravih — pomagača,
a to su redom nastavnici naših škola sa osnovnom na čelu.

»Ćaće moj...« uvršten je u »Grlicu« u cilju, da se upre prstom u
najinteresantniji elemenat naše praiskonske muzike. Ta je muzika uostalom
poznata pod imenom istarske muzike, ali je to mišljenje prilično
pogrešno. Istina je doduše, da se je ta muzika »sui generis« održala do
dana današnjega najviše baš u Istri i u ostalom Primorju, no ima joj
tragova širom naše prostrane države, izuzev donekle Sloveniju. Nakon
izvedbe »Ćaće moj...« po »Pev. zboru slov. učit.« na koncertu u Zagrebu,
opazili su neki kritičari, da je tu izražen »plač istarskih seljaka«... A nije tome dugo (1. XI. 1933.), što sam na svoje rođene uši čuo na
grobiju u Sesvetama (dakle na kapiji samog grada Zagreba!) naricanje
neke mlade udovice za pokojnim ocem, koje je naličilo navlas na motiv,
po kojem je satkan »Ćaće moj...« Sva je naša muzika »samo zbor« tih
i takvih intervala, tek je ta činjenica na žalost još nedovoljno poznata i
među kritičarima i među samim muzičarima.

U čemu sastoji taj praelemenat naše muzike, izražen u kompoziciji
»Ćaće moj...«? Zapjevajte dićnicu soprana i mahom ste pronašli tipičan
interval te muzike — malu tercu. Upornom dosljednosti provlači se
ona od takta do takta, od početka do kraja kompozicije, ne dopuštajući
ni časkom nekom širom intervalu, da joj zakrči putove, određene sto-
ljetnom tradicijom. Taj interval i jest zapravo jedna od glavnih ka-
rakteristika muzike, o kojoj je ovdje riječ, no nije time rečeno, da ona

nema i drugih osobujnosti. O tome bit će pitanje govora u jednom od narednih brojeva, t. j. onda, kad će biti štampana neke vrsti »pjevanka« (oko 100 popjevaka) namijenjena prvenstveno osnovnim školama, a osobito obzirom na Primorje Savske banovine.

Pri kraju još jednacm toplo apelujemo na nastavnike sviju škola, a najviše na one osnovnih: ne idite tragom onih nekih naših inteligenata, koji — zatrovani natruhom tuđe kulture — izgubiše poštovanje do one naše drage seljačke zdjele, iz koje su se mlađi hranili.

U vašim je rukama uzgoj naših budućih generacija; u svakom pogledu, pa i na polju muzičke kulture. Uzmite dakle s tim saznanjem na sebe veliku odgovornost i pred onim neumoljivim perom, koje će jednacm da piše razvoj historije naše muzike.

U Zagrebu, januara 1934.

Ivan Matetić-Ronjgov

B I O G R A F I J E

† JOSIP MARINKOVIĆ

Rođen u Vranjevu (Banat) 4 VII (po novom 17 VII) 1851. Otac mu je svirao u tamburu a mati u gitaru, a oboje su rado i lijepo pjevali. Njegova strina po rođ. ruskinja smatrala je muziku za najuzvišeniju umjetnost. Pjevala je arije iz opera i poticala ga da se posveti muzici.

Polazio je nižu real. gimnaziju, onda Učiteljsku školu u Somboru, gdje je dobio još veću volju do umjetnosti. Već tu počinje njegov kompozitorni rad. Po svršetku Učit. škole ide opetovanu u Prag i nakon 8 godina svrši orguljsku školu.

U Kikindi postao je zborovođa pjev. društva «Gusle». Pozvan od Beogr. pjev. društva za zborovođu, imenovan nastavnikom pjevanja na Bogosloviju, iduće godine premješten je u Učit. školu. Bio je dirigent Akad. pjev. društva «Obilić» i drugih pjev. društava. Premješten na II beogr. gimnaziju, god. 1919 postavljen za profesora, 1924 stavljen u penziju, umro god. 1931.

Od njegovih djela je: 36 pjesama za muški zbor, 20 za mješoviti, 2 za ženski zbor, 4 dueta, 19 sola, 7 skladbi za klavir, 3 za violinu, 2 za orkestar, 1 za tamburice, 16 dječjih pjesama, 10 pjesama iz dramoleta «Sudaje» (uz pratnju ork.), 17 pjesama za crkveno pjevanje itd.

(Eksserpt po Godišnjaku Srp. Kralj. Akademije u Beogradu).

DOBRONIĆ ANTUN rodio se 2 IX 1878 u Jelsi na otoku Hvaru. Svršio je učiteljsku školu u Arbanasima pokraj Zadra, kapelničko-kompozicijsko odjeljenje i majstorsku kompozicijsku školu (prof. Večešlav Novak) na konservatoriju u Pragu. Služio je kao učitelj i nadučitelj u raznim mjestima u Dalmaciji, kao nastavnik muzike na srednjim školama u Splitu, Zadru, učiteljskoj školi u Arbanasima i u Zagrebu, a sada je profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Komponirao je slijedeća djela:

I. Horovi, a) za dječja i ženska grla: Jug. pučke popijevke (ciklus, uz pratnju klavira), Ptići poju (ciklus), Kolede (ciklus), Majka i djeca (ciklus);

b) za muška grla: Dva zpora, Jug. pučke popijevke (ciklus), Mentinjađo (ciklus), Jogunica (ciklus), Viline pjesme (ciklus), Iz jugoslavenskih strana (ciklus), Varoške popijevke (ciklus), Staroslavenska misa (uz pratnju orgulja);

c) mješoviti zborovi: Jug. pučke popijevke (ciklus), čobani i Šojčica, Steko muža kolik puža, Iz života našeg naroda (ciklus), Gospoda svatovi (ciklus), Pjesme dodolske (ciklus), Pjesme ostvarene ljubavi (ciklus), Pjesme neostvarene ljubavi (ciklus).

II. Pjesme za solo i klavir, ciklusi: Jug. pučke popijevke, Snoviđaji djevojački, Sa sela, Dilberke, Primavera.

III. Djela za klavir: Serenada moga života, Jug. pučke popijevke (izdanje Senart-Panart-Paris), Jug. pučki plesovi (Senart), Jugoslavenski dječji album, Zemlja i Sunce (ciklusi iz Hercegovine i iz Medimurja), Iz dječjeg života, Dubravka (četveroručno).

IV. Gudalački kvartet: Pjesma srodnih duša, Pjesma Snage i Bola, Pjesma radovanja i milošte.

V. Komorni orkestar: Pastirska pjesma (Oboe i corno inglese), Moja pjesma (Flauta, oboe, klarineta, fagot, corno i klavir), Dubravka (za isti ansambl i mali zbor).

VI. Mali orkestar: Suita iz komične opere.

VII. Veliki orkestar: Karneval, Pjesma mjeseca maja, Jugoslavenski simfonijski plesovi (ciklus), Dubravka, Reveries (simfonijske pjesme).

VIII. Orkestar i kor: Suita pastorale, Tri himne, Kraljević Marko, Novela od Stance, Limunova četa, Pobratimski darovi.

IX. Pozorišna muzika: za Gundulićevu «Dubravku» i starodubrovačko crkveno «Prikazanje od poroda Jezusova».

X. Baleti: Divkonjic, Pobuna limunove čete, Pobratimski darovi.

XI. Operе: Dubrovački diptihon, Mara, Udvovica Rošlinka.

XII. Estetsko-teoretska djela: Naše glazbene prilike i neprilike, Predavanja iz povijesti i estetike muzike, Mužički eseji, Ojhanje i oko tri stotine rasprava, ocjena i polemika u dnevnicima i revijama.

XIII. Mužičko-pedagoška djela: Pjesmarica (Pučka popijevka. Izdala Banovinska naklada školskih knjiga, Zagreb. Cijena 7 dinara. Odobreno za osnovne, građanske, srednje i učiteljske škole), Zbornik jugoslav. pučkih popjevaka (Naklada «Obnova», Zagreb. Cijena 10 din. Odobreno za građanske, srednje i učiteljske škole).

VIJESTI UREDNIŠTVA

Da udovoljimo želji mnogih naših pretplatnika, donašamo u slijedećem svesku jedno-glasne omladinske pjesme (oz. zbole) sa laganom klavirskom pratnjom.

Odgovori na anketu se produljuju. — U četvrti svezak dođe članak o smislerom na-glašavanju riječi, koji je morao izostati uslijed pomanjkanja prostora.

LJUBITELJI CRKVENE GLAZBE:
poduprite sa svojom naručbom uzorna glazila naših
Cecilijinih društava

,SVETA CECILIA“

Smotra za crkvenu glazbu s glazbenim prilogom.

XXVIII godište

Uredništvo: Janko Barle, kan.

ZAGREB, Kaptol 31.

Cijena 40— din. godišnje.

,CERKVENI GLASBENIK“

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

LVII letnik

Urednik: Stanko Premrl, duh.

LJUBLJANA, Pred Škofijo 12-I.

Cena 40 din na leto.

IVAN GRBEC:

Sonatina za klavir.

Sestavljena je iz 4 stavkov, ki imajo za teme motive iz Đordićeve zbirke srbskih narodnih pesmi.

Po težkoči se zamore uvrstiti v učno snov tretjega nižjega ali prvega srednjega razreda klavirske šole.

Izvajana je bila na produkcijah zagrebške Muzičke akademije in žela od občinstva in kritik odlično priznanje. Pričakovati je, da se obvezno uvede v vse naše glasbene šole.

Cena 25.— dinara

Dobi se pri avtorju: Ivan Grbec, Zagreb, Račkoga 6 IV.

Prijateljima lijepe omladinske pjesme

POZIV NA PRETPLATU

U decembru 1933 god. počela je izlaziti zbirka omladinske muzike

„GRЛИCA“

Ureduje i izdaje: Srećko Kumar

U ovoj školskoj godini izaći će deset svezaka s izabranim gradivom dosad još neobjavljenih kompozicija za omladinu. Svaki svezak (24 strane notnog tiska i književni prilog) odgovara rasporedu jednog omladinskog koncerta.

Epohalna zbirka omladinske glazbene literature.

Sodjeluje preko četrdeset jugoslovenskih skladatelja

VSEBINA IV ZVEZKA:

M. KOGOJ: Kaj ne bila bi vesela. (s klav.).

K. ODAK: 3 zbori iz opere «Dorica pleše». Leto za letom. Protuljetje lepo. Čmelice brene. (s klav.)

IV. GRBEC: Božične pesmi: Zori noč vesela. Kar je že dolgo želel svet. O polnoči grede. Kaj se vam zdi pastirčki vi?
Pastirci vstanite. (s klav.)

E. ADAMIĆ: Glej fantka. Račji klun. Grgoraš, kam krevljaš.
Prošnja za vreme.
Tičice letajo. (s klav.)

JOS. VRHOVSKI: «Turki robe» (s klav.)

M. MILOJEVIĆ: Žabe. Došao vrabac . . .

ST. MOKRANJAC: Pazar živine (nar.).

**Godišnja pretplata 180 dinara, polugodišnja 100 dinara.
pojedini svezak 25 dinara.**

**Revija se plaća pošt. čekom (br. ček. rač. 38604) ili
uz pouzeće.**

**Narudžbe prima: Srećko Kumar, urednik „GRЛИCE“ re-
vijalne zbirke omlad. muzike, Zagreb, Račkoga ul. 6/IV.**
